

Sygn. akt I ACa 1086/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

| | |
|------------------------|--|
| Przewodniczący: | SSA Paweł Rygiel (spr.) |
| Sędziowie: | SSA Barbara Górczanowska SSA Teresa Rak |
| Protokolant: | st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska |

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **M. G. (1)**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę zadośćuczynienia, odszkodowania i renty

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 26 kwietnia 2017 r. sygn. akt I C 3153/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie III w ten sposób, że zasądzoną w nim rentę w kwocie 2 331,34 zł obniża do kwoty 801,34 zł (osiemset jeden złotych 34/100), a w pozostałej części powództwo o zasądzenie renty oddala;

2. w pozostałej części apelację oddala;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

SSA Teresa Rak SSA Paweł Rygiel SSA Barbara Górczanowska

sygn. akt I ACa 1086/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 stycznia 2018 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. G. (1):

- kwotę 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od kwoty 65.000 zł od dnia 14 lutego 2015 r. do dnia zapłaty i od kwoty 35 000 zł od dnia 18 października 2016 r. do dnia zapłaty;

- kwotę 17.728,63 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 47,75 zł od dnia 28 marca 2015 r. do dnia zapłaty, od kwoty 428,40 zł od dnia 14 lutego 2015 r. do dnia zapłaty i od kwoty 17 252,48 zł od dnia 18 października 2016 r. do dnia zapłaty;

- kwotę 18.650,72 zł tytułem skapitalizowanej renty za okres od 1 marca 2016 r. do 31 października 2016 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 18 października 2016 r. do dnia zapłaty;

- rentę w wysokości 2 331,34 zł miesięcznie, płatną począwszy od dnia 1 listopada 2016 r. do 10-tego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

Sąd oddalił dalej idące roszczenie powoda oraz rozliczył koszty procesu i koszty sądowe.

Podstawą wyrokowania były następujące okoliczności faktyczne.

W dniu 12 sierpnia 2014 r. na budowie, na której powód wykonywał prace podwykonawcze, doszło do katastrofy budowlanej - zawalenia się ściany i części stropu, w wyniku czego powód doznał obrażeń ciała. Podmiotem odpowiedzialnym za zdarzenie była spółka, objęta w chwili wypadku ochroną ubezpieczeniową z tytułu odpowiedzialności cywilnej w pozwanym Towarzystwie (...).

Powód M. G. (1) doznał urazu uogólnionego głowy z utratą przytomności. Stwierdzono u niego krwiak nadtwardówkowy okolicy ciemieniowo-potyliczno-skroniowej prawej ze szczeliną złamania kości ciemieniowej, uszkodzenie prawego ucha i prawego błędnika, złamanie żebra po stronie prawej, otarcie naskórka w okolicy prawego łokcia i klatki piersiowej. Następstwem doznanych obrażeń oprócz bólu były także zawroty głowy, zaburzenia równowagi, niepewność podczas chodzenia, szumy w prawym uchu, zaburzenia osobowości i pamięci.

W dalszej kolejności Sąd poczynił ustalenia dotyczące przebiegu leczenia powoda oraz wynikających stąd dolegliwości bólowych. Wskazał także na skutki dotyczące potrzeby zapewnienia powodowi opieki całodobowej, następnie poruszania się powoda z balkonikiem, aż do usamodzielnienia się.

Sąd wskazał, że obecnie u powoda nadal występują krótkotrwałe zwroty głowy, wrażenie niepewności przy zmianie pozycji i bardzo krótkotrwałe, okresowe bóle głowy, głównie w miejscu urazu. Wystąpiła niepamięć zdarzenia, która trwa do chwili obecnej, jak też wystąpiły zaburzenia funkcji językowych, wzmożonego niepokoju, lęku w sytuacjach związanych z przebywaniem na wysokościach oraz koszmary senne.

W wyniku uczenia i rehabilitacji stan somatyczny powoda poprawiał się. Powróciły funkcje językowe. Obecnie powód chodzi sprawnie, prawidłowa jest ruchomość kręgosłupa szyjnego, nie ma odchyłeń od prawidłowości kończyn górnych ani dolnych. Natomiast zmiany charakterologiczne nie ustąpiły. Powód stał się bardzo nerwowy, konfliktowy, krzykliwy, zdenerwowany pod wpływem obiektywnie nieistotnych bodźców. Jednocześnie wobec codziennych wydarzeń stał się apatyczny, nie jest zainteresowany czynnościami, które wcześniej wykonywał. U powoda występuje znaczny niedosłuch prawostronny, który pozostaje w bezpośrednim związku przyczynowym z wypadkiem. Wypadek spowodował nadto uszkodzenie (...). U powoda występują cechy organicznych zmian osobowości - zaburzenia pamięci, trudności w planowaniu czynności, osłabiona zdolność koncentracji uwagi, spadek inicjatywy, motywacji, drażliwość, wzrost nerwowości. Nadal występują u powoda zaburzenia mowy (zwolnienie, utrudnienie toku myślenia, rozwlekłość wypowiedzi, zacinanie, szukanie słów, wahanie i niepewność wypowiedzi). Uszkodzenie (...) jest trwałe, co nie daje dużych szans na odwracalność zmian w stanie psychicznym i dysfunkcji mózgu.

Sąd ustalił, że M. G. (1) ma średnie wykształcenie, z zawodu jest mechanikiem maszyn i urządzeń przemysłowych. W chwili wypadku miał 36 lat. Powód prowadził własną działalność gospodarczą – usługi budowlano - remontowe.

W 2012 roku ze stosunku pracy i z prowadzonej działalności powód uzyskał dochód ogółem w wysokości 50 819,86 zł (średnio 4 234,98 zł miesięcznie), a w 2013 roku – w wysokości 26 810,96 zł (średnio 2 170,56 zł miesięcznie). Po wypadku powód był niezdolny do pracy. Od 13 sierpnia 2014 r. do 10 lutego 2015 r. pobierał zasiłek chorobowy, a od 11 lutego 2015 r. do 5 lutego 2016 r. pobierał świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 100 % podstawy wymiaru. Orzeczeniem z dnia 26 lutego 2016 r. lekarz orzecznik ZUS ustalił, że w związku z wypadkiem przy pracy powód jest częściowo niezdolny do pracy do dnia 28 lutego 2018 r. Począwszy od dnia 6 lutego 2016 r. powód pobiera z ZUS rentę z tytułu niezdolności do pracy, której wysokość - od 1 marca 2016 r. - wynosi 871,43 zł netto miesięcznie.

Sąd poczynił także szczegółowe ustalenia dotyczące poniesionych przez powoda kosztów związanych z leczeniem oraz wyników przeprowadzonego u pozwanego postępowania likwidacyjnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał zgłoszone przez powoda roszczenia za uzasadnione, jako znajdujące oparcie w treści art. 444 § 1 i 2 k.c. oraz art. 445 § 1 k.c., jak też art. 822 k.c.

Po poczynieniu rozważań uzasadniających kwoty zasądzonych świadczeń z tytułu zadośćuczynienia, odszkodowania i skapitalizowanej renty wskazał, że zgodnie z art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Szkoda przy utracie zdolności do pracy wyraża się w wysokości zarobków, jakie w normalnym toku zdarzeń poszkodowany uzyskałby, gdyby nie uległ wypadkowi powodującemu pozbawienie go zdolności do pracy zarobkowej.

Sąd wskazał, że z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że w 2012 i 2013 r. powód uzyskiwał średni miesięczny dochód w kwocie 3 202,77 zł. Skoro zatem od dnia 1 marca 2016 r. powód uzyskuje rentę w wysokości 871,43 zł, to miesięcznie utracone przez niego zarobki wynoszą 2 331,34 zł miesięcznie. W tym stanie rzeczy uzasadnione było zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda renty w w/w wysokości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia, w części dotyczącej zasądzonej renty, apelację wniosła strona pozwana, zarzucając naruszenie art. 444 § 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda renty z tytułu niezdolności do pracy. Strona apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, ewentualnie – o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja strony pozwanej jest częściowo uzasadniona.

Ustalenia dokonane w pierwszej instancji Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne. Zostały one poczynione w oparciu o wszystkie przeprowadzone dowody, których ocena mieści się w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 k.p.c. Ustalone fakty nie są też kwestionowane przez żadną ze stron, a istota podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu sprowadza się do twierdzenia, że w świetle ujawnionych w sprawie okoliczności faktycznych brak było podstaw do zasądzenia renty wyrównawczej.

Zważyć należy, że zasądzone od strony pozwanej na rzecz powoda świadczenie rentowe związane jest z utratą dochodów wynikających z pozbawienia możliwości uzyskania zarobków, które mogłyby być przez niego osiągnięte, gdyby nie dostał rozstroju zdrowia na skutek zdarzenia, za które odpowiedzialność ponosi strona pozwana. Tym samym świadczenie to znajduje podstawę prawną w treści art. 444 § 2 k.c., przewidującym przyznanie poszkodowanemu renty w razie całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej.

Zasądzenie z tego tytułu na rzecz powoda renty w wysokości 2 331,34 zł miesięcznie i sposób wyliczenia tej kwoty wskazuje, że Sąd Okręgowy przyjął, iż M. G. (1) jest aktualnie całkowicie niezdolny do pracy. Rację ma zatem strona apelująca, o ile twierdzi, że ocena taka nie znajduje pokrycia w zgromadzonym materiale dowodowym i ustaleniach faktycznych. Z ustaleń tych wynika, że w stosunku do powoda orzeczono – czasowo (do końca lutego 2018 r.) – niezdolność do pracy, ale jedynie częściowo (k.221 akt). Jednocześnie w aktach nie zalegają jakiegokolwiek dowody, z których wynikałoby, że powód w sposób całkowity utracił zdolność do pracy zarobkowej. Przeciwnie, z orzeczenia lekarza orzecznika ZUS – a contrario – wynika częściowa zdolność do pracy. Z dowodów osobowych i opinii biegłych wynika jedynie to, jaki jest aktualnie stan zdrowia powoda oraz, że powód aktualnie nie pracuje. Przedmiotem weryfikacji dowodowej, na skutek zaniechania dowodowego powoda (art. 6 k.c.), nie były okoliczności związane z niemożnością wykonywania przez powoda jakiegokolwiek pracy zarobkowej oraz – ewentualnie – jakiego rodzaju pracę powód może wykonywać i w jakiej wysokości może osiągać z tego tytułu dochody. Tym samym w sprawie nie zostało wykazane, że powód jest całkowicie niezdolny do pracy, a w związku z tym bezzasadne było zasądzenie renty w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy dotychczasowymi zarobkami powoda a wysokością uzyskiwanej aktualnie renty. Podkreślenia wymaga, że nie sposób dokonać odmiennej oceny w świetle treści orzeczenia lekarza orzecznika ZUS i przy braku innych dowodów. W szczególności, że stwierdzenie przedmiotowej okoliczności wymaga wiedzy specjalnej.

Wskazać jednak należy, że dokonane w sprawie ustalenia faktyczne, w tym dotyczące aktualnego stanu zdrowia powoda pozostającego w związku z uszczerbkiem na zdrowiu wywołanym wypadkiem, w oczywisty sposób prowadzą do wniosku, iż powód nie jest w stanie pracować wykonując dotychczasowy zawód, a jego stan zdrowia skutkuje częściowym ograniczeniem jego możliwości zarobkowych. Tym samym oczywistym pozostaje, że powód poniósł szkodę w postaci zmniejszenia dochodów na skutek ograniczenia możliwości uzyskania zarobków w dotychczasowej wysokości. Żadna ze stron nie zaferowała przy tym dowodów, z których w sposób precyzyjny wynikałaby skala obniżenia dochodów M. G. (2).

W tym stanie rzeczy, uwzględniając niewątpliwe zmniejszenie dochodów powoda na skutek częściowej utraty przez niego zdolności do pracy zarobkowej, Sąd Apelacyjny przyjął, iż powód byłby w stanie osiągać dochody odpowiadające płacy minimalnej. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r. (Dz. U. z dnia 15 września 2017 r.), wydanego na podstawie art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847) w 2018 r. ustalono minimalne wynagrodzenie za pracę w wysokości 2.100 zł. Netto zatem minimalne miesięczne wynagrodzenie wynosi 1.530 zł.

Uwzględniając powyższe i przyjmując, że powód posiada częściowo zdolność do pracy, zasadne było obniżenie zasądzonej od pozwanego na rzecz powoda renty o w/w kwotę. Tym samym powodowi należy się świadczenie w wysokości 801,34 zł (2.331,34 zł – 1.530 zł).

Podkreślić należy, że w razie zmiany okoliczności i stwierdzenia w przyszłości, że powód utracił w sposób całkowity zdolności zarobkowe, będzie on mógł domagać się świadczenia w wyższej wysokości.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd.1 k.p.c.

SSA Teresa Rak SSA Paweł Rygiel SSA Barbara Górczanowska